



Պատասխանատու
Յովհաննէս Փիլիսեան

ՕՐԱԳԻՐ ՁՄԻՒՌՆԻՈՅ

Նամակըն ուղղելի եմ
առ. Ղ. Գ. Պաղպաղյան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԲԱՌԱՍՏԵՐՈՐԴ ԱՌԱՋՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՁՄԻՒՌՆԻԱ ՇԱՐԱԹ 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1880

ԹԻՒ 1154

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳՂԻԱ : Արդէն 20 օր է որ խորհրդարանը վեհապետական ճառով փակուեցան . սակայն ժողովրդային շարժումներն նկատելով խորհրդարանին վերաբացումը փութացնելու հարկ կը տեսնուի : Ըստ նոր օրենքի Հոկտեմբեր 1 թիւով հեռագրալուրք կը փակուեցան ինչ ինչ խմբակներու գոյութիւնը , և անոնց խորհրդակցութեանց առարկայքն : Միեւնոյն թուականով լոնտոնի մէջ խմբուած միութիւն մը մտադիր է նախարարութեան Արեւելեան խնդրոյ մասին բռնած աշխարհավարութեան դէմ բողոքել : Իսկ իրլանտիոյ մէջ ժողովրդային յուզմունք մինչև որ աստիճան սաստկացած են , լրագրութեանց երկար յօդուածներէ իմանալու հարկ չթողուր հետեւեալ ցաւալի դէպքն : Մի քանի անձինք , անտարակոյս գաղտնի ընկերութեան մի արբանեակ եղող կրօնամոլներ , կալուէի մէջ յանակնկալ յարձակելով յորտ Մուսմորի վրայ անգլիաբար խողովոցներն զինքը :

Իրաց այս վեհապետական բացատրութիւն կրնայ համարուիլ Մեծօրէն Տէրութիւնի լրագրին ըրած տեսութիւնքն , յորմէ կը համառօտեմք հետեւեալ քաղաքաբար : — Անգղիոյ առաջին նախարար Պ. Կլէտտըն , արդէն 4 ամիս կ'ընէ որ դործողութեանց գլուխը կը պահուի , և ուրու հասաւ ստուգապէս արտաքոյ կարգի կերպիւ մը : Նախորդ առաջին նախարար լորտ Պիքոնսիլիտի աշխարհավարութիւնն , որ ժողովրդականութեան մեծ համբաւ ունէր , և որ յանձնեցաւ համայն եւրոպական մեծ տէրութիւններն միարանել Պէրլինի դաշնագրին միջոցաւ , ժողովրդային կարծեաց առջև յանկարծ նսեմացաւ (անշուշտ արտառականաց քննադատական ճառերու և փայլուն խոստումներու և յուսադրութեանց շնորհիւ) , և ընտրական մրցումէ մը զինի Պ. Կլէտտընը յաղթանակը տարաւ , ինչ և ալ երբեք չէր սկստապարդական դործունէութիւնն և իւր սեպհական տաղանդն եղող գրաւիչ պերճաբանութիւնն մի ծաւալելով իւր ընդարձակ շրջապատին մէջ : Սոյն չքնադ գործունէութեան առջև Պաղպաղյանի անցած ամեն

գործութիւն , ամեն փառք և ամեն իշխանութիւն յանկարծազան սաստիկ մորկէ մի քշուած ամբ պերու պէս ցրուեցան տեղի տալով բազմութիւն և յաղթական Արտառականաց : Միայն Անգղիոյ համար հասարակաց խորհրդարանին մէջ 120 ձայներու մօտ առաւելութիւն ունէին , այլովքն հանդերձ 180 ձայնով յաղթանակեցին : Սոյն անբաւ առաւելութիւնն նորակազմ նախարարութեան մեծամեծ միջոցներ կը նծայէր ներքին կառավարութեան համար , և բարձր դիրք մի արտաքին աշխարհավարութեան համար : Նորակազմ նախարարութիւնն բացարձակ տէր եղած էր ըստ ամենայնի , ոչ ոք կրնար տարակուսիլ թէ՛ նա երկար և փայլուն ասպարէզ պիտի ունենայ , Չորս ամսուան մէջ այս կացութիւնն զարմանալի կերպիւ փոփոխութիւն կրեց և չափաւորեցաւ :

Պ. Կլէտտընի նախարարութիւնն ներքին գործոց մէջ երկու ահագին խնդիրներ հանեց , մին իրլանտական խնդիրն , միւսն ինգլիս օրինաւորութեան սկզբունքի , որոյ վրայ հաստատուած է այժմ լորտերու խորհրդարանն : Իրլանտիոյ խնդիրն իւր ընկերական երևութիւնն որ և իցէ կառավարութեան մը հաստատ մնալուն վտանգաւոր հանգամանք մի ունէր . իսկ օրինաւորութեան սկզբունքի խնդիրն Բրիտանական Սահմանադրութեան դէմ էր զոր ամեն Անգլիացի սովոր է յարգել , վստիկ երեսփոխանական կազմակերպութեան հիմանց կը դրուէր :

Արտաքին աշխարհավարութեան տեսակէտով իսկ արդի նախարարութիւնն արտաքին զերծ չէ : Իւր պաշտօնավարութեան սկիզբն փայլուն յաղթանակ մի տարաւ Արեւելեան խնդրոյ վրայ եւրոպական տէրութեանց համաձայնութիւնն դրոյցներով : Բայց սոյն արդիւնքն ոչ միայն Բրիտանիա Մեծին Բրիտանիոյ հետ ունեցած բարեկամական գործարար դրութիւնն զոհեցով , և նոյն իսկ Պէրլինի դաշնագրութեան (որուն դէմ Բ. Դուռն լրտ Պիքոնսիլիտի օրէն սկսեալ անդադար բողոքած է) օգնութեան կարօտելով կարելի եղած է ձեռք բերուիլ , այլ նոյն իսկ սոյն համաձայնութիւնն մինչև ցարդ ոչինչ պըտուղ յառաջ բերած է :

Իրաւ է որ հակառակ այն համոզման և ակնկալութեան զոր Պ. Կլէտտըն ունէր , և զոր տէրութեանց հաղորդած էր , Բ. Դուռն եւրոպիոյ հաւաքական ծանուցադիրերու առջև չփութաց զիջանիլ , ստիպեալ թէ իր առջև եղող ստուգիւ անյաղթելի դժուարութիւններէ , և թէ աւելի յուսով որ եւրոպական դաշինքներու յօրինած կապակցութեան մէջ խզում մի կրնայ պատճառել յոգնեցնելով զիրենք յամեցուցիչ արարքներով . ուստի և գործը ժամանակաւորելով յետաձգեց այնքան յաջողակութեամբ որ եւս ամենայն բանակցութիւններէ զինի այսօր գրեթէ գործոյն սկիզբն ենք տակաւին :

Մօնթէնէկոյի խնդիրն , իրաւ է որ կարգադրուելու մօտ է տէրութեանց համաձայնութեան և հաստատաբար պնդման շնորհիւ . իսկ հելլենական խնդիրն տակաւին քայլ մի առած չէ , և միւսէն աւելի ծանր և դժուարին է : Բ. Դուռն որ Տուրինեօն տալու համար այոջափ երկար վարանեցաւ , ինչպէս կրնայ դիւրութեամբ յանձնել երկու դաւառներ , որ իրեն համար Տուրինեօնն անսահմանաբար առաւել կարեւորութիւն ունեցող երկիրներ են :

Ասոնք դիւրաւ օրծադրելի իրողութիւններ չեն , եւրոպական համաձայնութեան մէջ խզում պատճառող դէպքի մը պատահումն իսկ անհաւանական բան չէ : Արդէն յայտնի են պատճառներն : Սուլթանը իւր խորհրդական նախարարները կը փոխէ երբ ասոնք ստուգիւ զիջումի որոշում տալու տրամադրութիւն կը ցուցնէին : Ալպանացիք և Մօնթէնէկոյիք իրարու դէմ կանխածուոր դրութեան մէջ կը պահուին : Աւստրիա իրեն դաշնակիցներ կը փնտրէ , վերջապէս Պէրլինի զարհուրելի Մարդը ստուերի մէջ կը շարժի և ոչ ոք կարող է հասկընալ թէ ինչ կ'ուզէ նա կամ ինչ չուզէր : Այս դրութեան մէջ Բուսիա թող բարեհաճի իւր երկար ժամանակեայ սնուցած խորհուրդներն կատարաբար իրացնելու հետամուտ լինել , որով կարելի է որ եւրոպա ինքզինքը ընդհանրական հրդէհի մը մէջ մղուած գտնէ :

Քաջայոյս եմք որ իրերը մինչև այս կէտը չեն հասնիր : Տէրութիւնք իրենց հեռատեսութիւն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՐԵՅՑՈՒԹԻՒՆ

Արեւելեան ամենալատ
Ձիւն գործէ զմարդ կան արմատ ;
Միանգամայն առնէ զգայն
Եւ ատելի յազգաց համայն :
Բիւրատեսակ և յոգնազան
Կերպիւ անիւր ճորդոց մարդ կան ;
Առնէ այն տխուր զսիրտին ինքնամ
Ողորմելի թշուառական :
Ոմանք անկեալ կան ի կրպակ
Մոռանալով զերեւանց դարդ ;
Անդ զոր ի բուն միտն դատարկ
Յորում փտանեն հօրն զգաւտակ :
Ընդ երեկոյս գիւնն ի սուն
Որպէս զգայլ և անասուն ,
Թմբեկալք ի քուն որպէս քանդան
Չուրի յաղթից առաւօտան :
Ոմանք այնքան լինին տիրեալ
Մինչ ի բաղնաց ասին մեռեալ ,
Ոմանք այնչափ լինին արեալ
Մինչ ի խօսից լինին զրկեալ :
Ոմանք արեալ տան զյիշոց

Բերանք նոցա դուրք դժոխոյ ,
Եւ զայս առնեն յուսելն զհոյ
Ժանտախտեալ շրթամբք իւրեանց :

Այլև ոմանք ի սեղանին
Դրաւս արկեալ զհոյ զմարմին ;
Մերթ որպէս չուն փոխեալք լինին
Եւ զայն ի մէջ բազմականին :

Աղքատն արեալ ճոխ զինք կարծէ
Որպէս զանիւր յոյժ իւր պարծէ ,
Ունիմ անէ այնչափ ազգաց
Ոսկի արծաթ տընիւ ականց :

Աղահն արեալ առատանայ
Եւ զմեծամեծս խոստանայ ,
Մինչ սկսանի տալ մոռանայ
Եւ զխոստանալն ուրանայ :

Այլ ոմն արեալ զինքն դովէ
Ոմն զմոռս իւր նշովէ ,
Իսկ ոմն արեալ իսկոյն լռէ
Ոմն անպատշաճ բան ճառէ :

Տուր ինձ զհոգի զգաստութեան
Սէր հանճարոյ և գիտութեան ,
Ոչ հետեւել չապրութեան
Եւ պարշտիլ արեւոյնութեան :

Ղ. Յ. Մ.

Բաւաւիւր , ի 27 Յուլիս 1880

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԽՕՍԻՐ

Երբ չբաւորութիւնը տան մի դուռն ներս մտնէ , պատիւն , յարգանքն ու բարեկամութիւն շատ անգամ պատուհաններէն դուրս կ'փախչին : Ամենէն թշուառ և տխուր այն մարդուն վիճակն է , որ իւր կեանքէն ձանձրացած և մահուանէ կը սուսկայ :

Որչափ գէշ կը վարձատրէ աշխարհ ամենայն հաւատարմութեամբ իրեն ծառայողներն : Ունայն յոյսերով ժամանակ մի կը փայտայէ զանոնք , կ'ապաւի երիտասարդութիւնն սպասելով նորա խոստմանց արդիւնքն վայելելու . նորա խոստումներն անսպաւ են , բայց ոչ ոք արդիւնքն վայելած է , այլ աշխարհի ծառայողներն իրենց յարատեւութեան իրեն վարձք ուրիշ բան չեն ընդունիր բայց միայն կնտած գլուխ , շիջեալ աչքեր , թօշնած ճակատ , դողդոջուն ձեռքեր , կթոտ ծունկեր , կործանուած ստամոքս , բաւախող ու մաղձաւ տխուր վարանմունքով յուզուած սիրտ , հիւանդութեամբ տաժանեալ մարմին , վերջապէս անբաւ խայթերով խոշտանգուած խիղճ : Երանի , և բիւր երանի անոնց , որք թէ և անապան՝ զգաստանալով անկեղծ և ջերմաբն ճիգ կը թափեն իրենց անմահ հոգին այն նաւաբեկութենէ փրկելու կենդանի և լուրջ զղջմամբ :

կարող են զգուշանալ որ Պէրլինի դաշնագիրն դործադրել տալու մասին չեղծանեն այն պաշտարարութիւնն անհետատես և յամառ ձեռնարկութիւններով, որ է Եւրոպայի խաղաղութիւնն, որոյ պահպանութիւնն իրենց իսկ անկեղծ փառքն է :

Բայց հարկ էր Անգլիոյ արդի նախարարութեան բռնած աշխարհալսարութեան հաւանական վտանգներն ցուցանել, որոյ եթէ մէկ ստոյգ և անուրանալի դործը կայ՝ այն ալ ուրիշ բան չէ բայց եթէ Աստորիան Գերմանիային մօտեցնելն ու իտալիան այս երկու տէրութիւններէն ցլերլին հեռակէտ անշատեւն է : Այս իրաւ է որ նա խնդիրներ բացաւ, որոց և ոչմին լուծեց :

ԳԱՂՂԻԱ : Հրաժարեալ նախարարաց տեղ եղած նոր բնորութիւնը մեծ համակրութեամբ կ'ընդունուին ժողովրդեան կողմէ : Գաղղիոյ օրագրութեանց չատեբու այս մասին հրատարակած երկար յօդուածներն կը հաստատեն զայն : Իրենց հրաժարականներն ետ առնող նախարարներէ զատ Պ. Յրէսթինէի, Պ. Վարուայի և Պ. Ժորէկիպէրի տեղուրիներն բնորոշեցան որք են, Պ. Ժիւլ Ֆէրի, նախագահ խորհրդոյ նախարարաց, և հասարակաց կրթութեան նախարար, Պ. Պարթէլլմի Սէնթ—իւէր, արտաքին գործոց, Պ. Սատի Գարնօ, հանրօգուտ շինութեանց, Պ. Ժովապետ Գլուէ, Ժովային զինուորութեան, Գաղաձօք Գեթմանիան իւրիւրէ :

Գերմանական լրագիրներն կը ծանուցանեն թէ Պիլմարք իշխանն Առեւտրական դործոց նախարար անուանուել է : Անշուշտ սոյն բնորութիւնն Գերմանիոյ վաճառականաց մեծապէս օգտակար է : Պիլմարք իշխանն մտադիր է եղեր Գերմանիոյ առեւտրական գործառնութեանց մէջ մի քանի կարեւոր բարենորոգումներ ընել :

—Նալիօնալ Գալիսի լրագիրն իւր թղթակցէն առնելով կը ծանուցանէ թէ՝ նախարարաց Բ. Դուռը ի խորհուրդ գումարուած միջոցին Ռուսական դեսպան Պ. Նովիքով Բ. Դուռը երթալով փափագ յայտներ է վեմա. Ապէսին բաշային հետ տեսակցելու : Նորին վսեմութիւնն առանձին սենեակ մի հրաւիրուելով երկու ժամ մի չափ տեսակցութիւն ունեցեր է : Յիշեալ լրագրի թղթակցին կը թաւելու թէ՝ սոյն տեսակցութիւնն միայն Մօնթէնէկոյի խնդրոյն համար կարծելը ճիշդ չէ, այլ անտարակոյս Հայոց խնդիրն ևս սոյն տեսակցութեան մէջ մեծ նիւթ եղած է : որովհետեւ սոյն խնդիրն հելլե-

նական խնդիրէն աւելի կարեւորութեան կերպարանք առած է և կ'երեւի թէ սոյն խնդրոյն գործադրութիւնն պիտի յառաջէ քան զհելլենականն :

Կ Ո Ս Տ Ա Ն Դ Ն Ո Ւ Պ Օ Լ Ի Ս

Մօնթէնէկոյի խնդրոյն համար տէրութեանց համիմաստ ծանուցադրին ի պատասխան Բ. Դուռն ամսոյս 11ին շրջաբերական մի զրկեց առ դեսպանս, որուն մէջ ծանուցուած է թէ Տուլինսեօն Մօնթէնէկոյի կը յանձնուի այն պայմանաւ որ նաւային ցոյցը չգործադրուի ոչ Մօնթէնէկոյի, ոչ Յունաստանի սահմանագիծերու և ոչ Ասիոյ բարենորոգմանց խնդիրներուն համար, և Տուլինսեօյի իսլամաց կալուածքն ապահովին, և ոչ միայն Տինօսի և Կրօսէի մասին կրկին պահանջով չըլլայ, այլ Մօնթէնէկոյի համար այսուհետեւ որեւիցէ տեղ չուղուելու հաստատագիր տրուի, ընդհակառակն եթէ նաւային ցոյցն գործադրուի, տէրութիւնք պատասխանատու մնան : Սոյն շրջաբերականին դեսպանք ամսոյս 15ին պատասխաներ են համիմաստ ծանուցադրով մի, որուն իմաստն է եղեր թէ՝ յիշեալ պայմաններն չեն ընդունիր, և նաւային ցոյցը կ'սկսի պաշտօնապէս :

—Հայկական խնդրոյն վերաբերեալ տէրութեանց երկրորդ համիմաստ ծանուցադրին Գերմանական դեսպանատան առաջին թարգմանին միջոցաւ արտաքին գործոց նախարարին յանձնուեցաւ, որոյ գլխաւոր իմաստքն են :

Բ. Դրան ձեռք առած միջոցներն, մասնաւորապէս և այն կողմերը յատուկ պաշտօնակալներ զրկուելը Հայաստանի մէջ ճշմարիտ բարենորոգումներ մտցնելու արգիւնքն չունեցան, Բ. Դրան յայտարարութիւնն որով կը ծանուցանէ թէ բարենորոգումներն Ասիոյ միւս գաւառներուն մէջ ևս պիտի տարածուին չէ կարող Պէրլինի դաշնագրին 61-րդ յօդուածին պահանջովը գոհացնել, որ մասնաւորապէս Հայոց վիճակի բարեւոքման կը նկատէ : միանգամայն երկու որոշ տնօրէնութիւններ կը պարունակէ, որոց մին է՝ քրիստոնէից վրայ հզօր պաշտպանութիւն քրիստոնէ հարստահարութեանց դէմ : երկրորդն է՝ երկրին բարօրութեան աղբիւրներն ընդարձակելու յարմար բարենորոգմանց գործադրութիւն : Բարենորոգմանց հիմնական սկզբունքն պէտք է լինել երկու ինչ, մին՝ օրինաց առջև հաւասարութիւն առանց խտրութեազգի և կրօնի : երկրորդն է՝ ապակեզրոնա-

ցում մատակարարութեան : Հղօրագէտ կադմաւորեալ օստիկանութեան մի հնորհու քիւրտեր, ծայրայեղ լծեանց առաջին 'րնայ առնու լ'երկրին տուես ան մատակարարութիւնն արգեամբը կը բարւոքի պաշտօնակալայ մնայութիւնն, և իրենց ամսաթոշակաց կանոնաւոր վճարմունքն Երաշխաւորելով, դատական լաւագոյն ատեաններ կաղմելով, հասարակային խնդրոց մասին ալլելայլ ժողովուրդներէն յարմարագոյն անձինք պաշտօնէութեան հաղորդակից ընելով : Ընդհանուր կառավարիչներն պէտք են ընտրուել մի քանի տարիներու համար : Թէ՛ Բ. Դրան տէրութեանց առաջին համիմաստ ծանուցադրին տուած պատասխանադիրք բարենորոգմանց գործադրութեան մասին պահանջելով միջոց մի չյայտներ : Գանձային բարենորոգմանց մասին Բ. Դրան տուած յայտագիրն բնորոշին տեսական է, և գործնական հրահանգ մի չպարունակեր :

Ապէսին բաշայի տուած վիճակագրական տեսիկութիւնն, թէ՛ բոլոր բնակչաց թուոյն մէջ Հայոց թիւը հարիւրին տասնեւեօթներորդն է, չընդունուի, որովհետեւ տէրութեանց ուրիշ տեղերէ ժողոված տեղեկութեանց հետ համաձայն չէ : Կ'առաջարկուի որ Բ. Դուռն նոր մարաշահամարի ձեռնարկէ, և սակայն սոյն դրադումը պէտք չէ յետաձգել ալլ բարենորոգմանց գործադրութիւնն, որք մարաշահամարի խնդրոյն հետ յարաբերութիւն չունին, ինչպէս նորոգ պայմաններու վրայ հիմնեալ օստիկանութեանց և դատական ատեաններու հաստատութիւնն, իրենց շնորհուելու երաշխաւորութեանց նոր սկզբունքներու վրայ բնդհանուր կառավարչաց և ուրիշ պաշտօնակալաց անուանումը :

Բարենորոգմանց արդիւնաւոր լինելուն պայմաններն համառօտիւ բովանդակելէ զինի՝ ծանուցադրին կը յիշեցնէ թէ 61-րդ յօդուածն կը տրամադրէ նաեւ որ տէրութիւնք իրաւունք ունին հսկելու սոյն անօրէնութեանց գործադրութեան վրայ :

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Արդէն ազգային լրագրութեանց էջերն աւետեցին նախկին երկց այն է՝ Արաբատեան Դպրոցաւորաց—Արեւելեան և Կիլիկեան ընկերութեանց միացումը : Արդէն ազգերն և ան-

Պ Ս Ա Կ Հ Ա Մ Բ Ե Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

(Տես լրագրոյս 145141452 քիւերը :

Արդ օսկեփայլ ու փղոսկրեայ մեծ ու չքեղ կառքի մը վրայ Նատաւիառօք պերճ Դարուհին ամենքն անոր կընայէին, իշաւ իշխանն ալ բազմեցաւ իւր հարսին քով փառօք մեծաւ : Պատերազմէ մի յաղթական դարձած ատեն և ոչ այսքան կը փրկանայր նա պանծալով, որչափ այժմիկ սիրուհւոյն քով : Արքայակիր կառքէն ետեւ նախարարաց դաս միաձեւ Ազնուականք ալ անոնց հետ կարգաւ կ'առնուն քայլ միահետ : Բաղաքայիք ամենեքին բոլոր գաշտերն ծածկեր էին, եւ ազնապիշ կ'սպասէին տեսնել նոր հարսն ընդ իշխանին : Եկաւ հասաւ կառքն արքունի, երկու խումբն ալ հսն կը լսուին : Շատ դժուարաւ տեղ կը բացուի որ անխնեքը հղովի : Ուրախալից ժողովուրդին ստէպ ստէպ հանած ձայնին կրկնութեանէն ձիերն յուղուած՝ դափր հատանն անդ սիգապանծ : Եւ վերջապէս ամենեքեան կուգան տաճարն նուիրական Ուր թագաւորն ու հովուհին հանդիսաւոր սուրբ խոստումին Յաւերժական այն չղթայով կը միանան բոլոր կեանքով : Ու կը դառնան դէպ արքունիք, ուր հաճութիւնք բիրապատիկ, խաղ, արշաւանք, պարահանդէս կը ծաւալեն առատապէս Կեծ ջնճութիւն վըւարճալից ի վայելումն ամենից :

Ժ Գ.

Շնորհաւորութիւն

Հետեւեալ օրն մէկիկ մէկիկ կուգան դեսպանք, աւաղանիք Մեծ տէրութեանց կողմէ ուղերձ մատուցանել սիրով հանդերձ : Շնորհաւորել նորապսակ հարսն ու փեսան գերահաշակ : Վեհ տիկիներն այն պալատին շրջապատեն ըզրարուհին, Ուր թագաւորն տիկնոջ մի պէս անոնց առջև արքայապէս

իմաստներով շքեղ հարկ կ'առնէ, կուտայ պատասխանի : Բոլոր մեծերն ու մեծուհիք հիանալով կը օրհնեն : «Երկինք Անգիւտ շնորհօք զարդարած է մեր թագուհին, յաւերժ կեցցէ» : Իւր եռանդուն մոռքն աշխոյժ քաղաքակիրթ տիկնայց անոյշ Ազնիւ ձեւերն անմիջապէս սեփականեց ընտելութեան պէս : Իւր պալատին մէջ գտնուած պաշտօնաւոր աղնիւ տիկնայց Պէսպէս ձըրիցն ամեն մէկու այնպէս եղաւ վերահասու, Որ գիւրդութեամբ իւր հրամանին ներքեւ ամենքն ի միասին Գառաւաղել կը յաջողէր, ինչպէս երբեմն իւր լաւինքներ :

Ժ Ե.

Ծնունդ

Երկինք օրհնեց այս բարեբաւտ ամուսնութեան պերճ աւաղան : Դեռ չէր գըլած տարւոյն շրջան, ծաղիկ տուաւ սէրն Հիմնեան : Թէպէտ իշխան մի չէր անի, ինչպէս բազմաց էր բաղձալի, Բայց նորածին իշխանուհւոյն անհաւասար գեղեցկութիւն իբրեւ մի նոր շնորհաց հրեշտակ կը ներշնչէր սէր անուշակ Ձինքը բոլոր տեսնողներուն, որոց և սիրտ գրաւեց իսկոյն : Հայրն հիացած բոսէպ կուգար ի տես մանկան, դուռէր, գրգայր : Բայց ամենէ յոյժ առաւել մօր սէրն արժան էր տեսնել : Աչքն անքըթիթ ի նա յառած՝ խանդաղաւաղ սիրտը գըլթած Անձնուհւոյ եղաւ մանկան իւր կաթ ջամբել մայրենական : «Ո՛հ ի՞նչ դաժան և ապաշնորհ պէտք է ըլլայ այն մայրը՝ որ իւր զաւակին ճիշ լըսելով չղգար սրտին մէջ սուրբ գորով : Կրնամ միթէ, բընութեան դէմ, այս զաւակիս, զոր կը սիրեմ, Կէս մայր ըլլալ միայն ծնունդ տալով զլանալ անոր սընունդ : Ու մայրական խընամբ համայն, օտար ձեռաց հաւատալով զայն : Այսպէս կ'ըսէր ու կաթոգին զինք կ'ընծայէր իւր զաւակին : Ուր թոր տեսաւ, մեծահանգէս աւագանին փառօք պէսպէս, Խմբուելով յապարանին, մկրտութեան կընիւր տուին իշխանուհւոյն, որ վառվառէ անուանեցաւ յայնքմհետ :

Հասնեմք ժողովուրդ համարած են թէ Միւս-
թեան մէջ է ազգի մը կորուստը : Հայոց
Միացեալ ընկերութեան Տնօրէն ժողովն նպա-
տակ դրած է Հայաստանի մէջ ուսումնական
գիտութեան սո ը բաւեալ, խաւարը հալածել,
և մարդկութեան կարեւոր կենսական պիտոյն
մեր դարաւոր անսուղեղ եղբայրներուն ոչմիայն
հոգալ այլև ջամբել : Ինչպէս խնդրոյն կարեւ-
որութիւնն նոյնպէս և հորժոյն բազմաթիւ գրե-
ուարութիւններն անժխտելի են : մանաւանդ
արդեան ամենակերպ պարագայից առջև և Սա-
կայն սոյն դժուարութեանց ուղեւոր սկիզբը կամ
մէջ տեղը կանխ անհերքելի է : Ինչպէս մարդ-
կութեան կամ հայրենեայ փնտրութիւն տնի մի
Անշուշտ պիտի անկախ սոյն Միացեալ ընկերու-
թեան ջանքից անհն չայ որ մարդկային սուրբ
զգացումն կրկնէ, ամեն մեծատուն Հայ որ իւր
նոյնութեան յարգն կը ճանաչէ, և ամեն ազգ-
ային եկեղեցական որ իւր կենդանի եկեղեցին
կամ իւր բանաւոր հօտը կը խնդրէ : Ինչպէս որ
ասոնց ամենուն նուիրական պարտքն է սիրել :

Կըմնայ մեզ Եւրեմի քաջալերել Միացեալ ըն-
կերութեան Տնօրէն ժողովն, որ Հայաստանի
զանազան գաւառներու մէջ ուսումնական
հոգն արեւաբար ստանձնելով, տարեկան 5000
լիւրայի ծախսոց պատասխանատուութիւնն ևս
կատանան, անխնայ շնչաւոր իւր մեծ գործոյն
ասպարիզին մէջ : Երբեք փառքն ապագայն պի-
տի գնահատէ : Իսկ նեցուկն պիտի լինի արդի
հայրութիւնն : որուն ջերմագէտ հրաւեր կը կար-
գամք առատաբերտ արովք մանակցիլ հայրեն-
եաց սոյն կենսական խնդրոյն իրացուցանն :

Միացեալ ընկերութեան հետեւեալ Հիմնական
խանութիւն կարգալէ զինի յուսամք թէ ընթեր-
ցողք մեծ հաճութեամբ պիտի կարգան նաև
նոյն ընկերութեան շնչոյն յորինուած Լայկան
գեղարդութեան Ա և Բ տեսակաց հրատարակու-
թիւնն : Կը յուսամք նաև թէ յիշեալ ընտիր
գործն ազգասէր գնողաց միջոցաւ ընդ փոխ
սպառելով երկրորդ տպագրութիւն պէտք լինի :

Հիմնական ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՄԻԱՅԵԱԼ ԵՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՑ
(Արարչական, Դպրոցական Արեւելեան և Կիլիկիան)
Ի Յունի 1880
ՆՊԱՏԱԿ—Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ մեզ
կրթութիւն ծառայել :
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՅՈՐՈՒՄՑ Ա. Տնօրէն ժողովոյ հաւանութեամբ

ընկեր կընդունուի ամեն Հայ երկու սեռէ, որ
կընդամենը անդամակցել և կ'ընդունի հարա-
կիւ ընկերութեան օրինաց :
Յօդ. Բ. Անձնիւր ընկեր պարտի ամենակին մէկ
բաժնոյ համար վճարել մէկ գահեկան արծաթ :
Յօդ. Գ. Ընտրող և ընտրելի լինելու համար Կ.
Պօլոյ մէջ ընկեր մը պէտք է վճարէ առնուազն
10 բաժին, Չլ տարին լրացուցած լինի և նա-
խորդ երեք ամսոց տուրք վճարած :
Յօդ. Դ. Ընկերութեան պատուոյ անդամ կրնան
ընտրուիլ նոքա որք բարոյական կարեւոր ծա-
ռայութիւն մը կը մատուցանեն նմա, և կամ մի
անգամ ընդ միշտ կընտրուին առնուազն 1200 ֆր.
Յօդ. Ե. Ընկերութեան լիցիտակց անդամ
կրնան ընտրուիլ նոքա որք գործաւոր անշատու-
թեամբ կարեւոր ծառայութիւններ կը մատու-
ցանեն նմա :
Յօդ. Զ. Ընկերութեան բարերար կ'արձանա-
գրուին նոքա որք գէթ 10,000 ֆր. կընտրուին
կամ կը կտանեն :
Յօդ. Է. Ընկերութիւնը ճիւղ կը հաստատէ այն
ամեն տեղ ուր որ հարկ տեսնէ :

ՎԱՐՁՈՒՄԻՆ
Յօդ. Ը. Ընկերութիւնը պաշտօնական Չ մար-
մին ունի, կեդրոնական ժողովն և Տնօրէն ժոյ :
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
Յօդ. Թ. Կեդրոնական ժողովը կընտրուի այն
զընկերութիւնը որոյ օրէնսդիր և համարաւոր
բարձրագոյն մարմինն է :
Յօդ. Ժ. Կեդրոնական ժողովը կը բաղկանայ 72
երեսփոխաններէ, և եթէ ժողովն հարկ համարի
սոյն թիւն մինչև 80 կընայ բարձրանալ, ընտ-
րութիւններն ժողովն ինքն կատարելով :
Յօդ. ԺԱ. Կեդրոնական ժողովոյ անդամոց 1/4
երկու տարին միանգամ վիճակաւ կը դադրի :
Դադարելոց տեղ ընտրութիւնը կը լինի կեդրո-
նական ժողովոյ կողմէն ներկայացուած եռա-
պատիկ սրբաբերի ցանկի մէջէն :
Յօդ. ԺԲ. Բացի վիճակաւ դադարեալներէ,
ո և է պատճառաւ պակած կամ հրաժարեալ
երեսփոխաններու տեղ նոր ընտրութիւնը կեդ-
րոնական ժողովն ինքն կ'ընէ :
Յօդ. ԺԳ. Երեսփոխանք անհատաբար կամ հա-
ւաքաբար իրաւունք չունին կեդրոնական ժո-
ղովոյ նիստերէն դուրս, ժողովոյ առած որոշ-
մանց դէմ բողոքել և ընկերութեան ընչից նը-
կատմամբ ո և է ձեռնարկ մ'ընել, նոյնպէս ոչ-
երեսփոխան ընկերք, որք սակայն կրնան դու-
րս առաջարկութիւն կամ դիտողութիւն ներ-

կայացնել կեդրոնական ժողովոյ, նորա Մայր
գիւանի միջոցաւ :
Յօդ. ԺԴ. Կեդրոնական ժողովն իրաւունք ու-
նի հրաժարեցնել իւր այն երեսփոխաններնորք
ընկերութեան շահուց և օրինաց հակառակ
գործելու գրից մէջ կը գտնուին :
Յօդ. ԺԵ. Կեդրոնական ժողովը կը գումարի ի
Կ. Պօլոյ ամեն տարի Մարտ և Սեպտ. ամսոց ա-
ռաջին կիրակիներն և իւր նիստերը կը շարունա-
կէ մինչ ցոյառուում օրակարգի :
Յօդ. ԺԶ. Կեդրոնական ժողովն արտաքոյ կար-
գի նիստ կ'ընէ կամ Մայր-գիւանի որոշմամբ,
կամ Տնօրէն ժողովոյ և կամ 10 երեսփոխանաց
առաջարկութեամբ :
Յօդ. ԺԷ. Կեդրոնական ժողովը կ'ընտրէ իւր
մայր գիւանը՝ բաղկացեալ մի նախագահէ և մի
գեր-նախագահէ, մի Ասեմադարէ և մի գեր-
Ասեմադարէ :
Յօդ. ԺԸ. Մայր գիւանի և միւս գիւանաց ան-
գամք Տնօրէն ժողովոյ չեն կրնար անդամակցել :
Յօդ. ԺԹ. Մայր գիւանը և միւս գիւաններն
երկու տարի պաշտօն կը վարեն և վերնտրելի են :
ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ
Յօդ. Ի. Ընկերութեան գործոց վարչութիւնը
յանձնուած է Տնօրէն ժողովոյ մը 7 անդամներէ
բաղկացեալ, որոց թիւը մինչև 9 կ'ընայ բար-
ձրանալ :
Յօդ. ԻԱ. Տնօրէն ժողովոյ անձնիւր անդամ
պատասխանատու է թէ առ Տնօրէն ժողովն և
թէ առ Կեդրոնական ժողովն : Տնօրէն ժողովը
հաւաքաբար պատասխանատու է առ Կեդրո-
նական ժողովն :
Յօդ. ԻԲ. Կեդրոնական ժողովը ներկայից 5/4
ին քուէովը կ'ընտրէ Տնօրէն ժողովոյ Ասեմա-
դար մը : Ընտրեալ Ասեմադարը կ'առնու իրեն
պաշտօնակից 6է մինչև ութն անձ, երեսփոխան
կամ ոչ-երեսփոխան ընկերներէ, որք ընտրող
կամ ընտրելի լինելու հանգամանք ունին, ո-
րոնցմով կը կազմէ Տնօրէն ժողովն, և որոյ ա-
նուններն և պաշտօնները կը հաղորդէ Կեդրո-
նական ժողովոյ առ ի գիտութիւն :
Յօդ. ԻԳ. Ասեմադարը անձնիւր անդամի պաշ-
տօն կը յանձնէ, և զանոնք հրաժարեցնելու ի-
րաւունք չունի առանց Տնօրէն ժողովոյ հաւա-
նութեան :
Յօդ. ԻԴ. Տնօրէն ժողովը կը պատրաստէ ընկե-
րութեան տարեկան երկնացոյցը և կը գործադրէ
Կեդրոնական ժողովոյ վաւերացմանէն յետոյ
նոյնպէս Տնօրէն ժողովը կը պատրաստէ Ուսում-

ԺԷ.

Պրպարտութիւն, ցասումն եւ պատիժ

Աւանդ, ինչպէս են յեղեղեղեղ մարդոց ձեռքերն, բարք և խնամանք
Չարմանայի փոխութիւնն մի կերակար ի մէջ հոգւոյն
Քաղաւորին, որ կ'սկսէր խոժոռ նայիլ առ իւր սուրբ մէր :
Դարուհին վերայ նախկին իւր մեծ գործին : ու սրտագին
Քանդաղաւորն առ շինք չէր, սէրն հովանաւ թնկած էր :
Կարծես իւր հին գծնէն իւր ապականած էր սիրտն համբուն :
Իշխանուհւոյն ամեն շարժմանց մէջ կը տեսնէր ինքն և կանկաւ :
Անոր վիճ բարքն ու սէրն անդին հարուած կուտար իւր գեղ սրտին :
Այս ուրիշ բան չէր թայց միայն խեղճ իշխանին գիւրհաւան :
Մէկ որդեայթ խաւարամած շատ խորամանկ ձեռքով լարուած :
Խըռովայոյզ միտքն երեւուն կը հաւատայ լրաններուն :
Սև քոչ իւր մեծ բաղդին վերայ ձգել կ'ընտրէ ու կընտրայ :
Կուզէ փորձել սէրն անընդուն, Դարուհին ճշմարտութիւն :
Միշտ հետամուտ և հաշտ, ամեն բանի բըծալնդ իւր
Ողբով կ'իջեայ անոր ետեւ ու ամեն բան կը տեսնէ սև :
Ներհակակիր շարժմանքներով տաղտուկ կուտայ ու մեծ վրդով :
Սպառնայիք անոր վերայ անդըմարտ զուր կըտեղայ :
Վերջապէս ինչ որ կարող է զբոսել ճշգրիտը կեղծիք :
Կընէ բոլորն ու վերջին ճիգ իւր կը թափէ ի հարսն հեգիկ :
Այլ բաւական է, կըսէր նա, որչափ ատեն որ քուն եղայ :
Թէ իւր բարոյն առաքինի անկեղծ են՝ այս անտանիկ
Վարմունքս զանի յոյժ աւելի կ'ամրացնեն անդրդուելիս :
Իւր արքանեաց մէջ ամրափակ խաւարարդել ի մի խցեակ
կը բռնատարկէ զիշխանուհին հաճոյքներէ զուրկ բընաւին :
Եւ գիտելով թէ զարդարանք չը բերութիւն և փառք համակ
կանանց սեռին ամենամեծ բաղձն ու հրապոյրն է սիրայեղճ :
Խուժդուժ կերպիւ մի անորմէ բոլոր զարդերն կը պահանջէ :
Գոհարեղէնք, ակունք, ոսկի, մարգարիտներ և մատանի :
Չորոնք ի ցոյց իւր ջերմ սիրոյն անոր տուած էր կանխադոյն :

ԺԹ.

Համակամութիւն, եւ իմաստուն միտքարտիւն

Բայց Դարուհւոյն անկեղծ ողին, որ հըլութիւնն ամենաին
Կան զամենայն հաճոյք ի վեր նախամեծար կը համարէր :
Առանց սրտի յոյզ կըլու և անտրտուն չէր և հըլու :
Բոլոր դարդերն իր վրայէն հանեց առաւ անոր անդրէն :
Եւ անհնելով որ հաճութիւն կ'ըզայ արքայն ետ առնելուն
Այն զարդերու ծրարն ամեն, Դարուհին սիրտն ալ անդէն
Ուրախացաւ զանոնք տալուն պարզ և առած օրուան հանգոյն :
Կըսէր ինքնին, այս վարմունքով փորձել կ'ուզէ զիս յիմ գործ :
Սէր և շնորհք ամուսնական զուր ունենալ պարտի վրան :
Վասն այնորիկ այսպէս խտիւ կ'ուզէ ուղղել բարքս լըլիւ :
Ձի քաղցր հանգիստն երկայնատե կ'ընէ բըմարդ թոյլ ու գերն :
Եւ թէ այս չէ իր նըպատակ : Գոնէ բոտոյդ ունիմ հաւատք :
Ձի Անտուծոյ նորք կամքն է այս որ զանաբժան զիս իւր ծառայս :
Կ'ուզէ կըլթել ի զոհ կըլից, ամրապնդել հաւատս անբիծ
Այս վիշտերու երկայնատե դըժոխքներ լուծին ներքն :
Քանի՞ քանի՞ դժբաղդներ կան երկրիս վերայ թափառական :
Որոնք իրենց կամաց դստով ետեւ ինկած սուտ յոյսերով
Հանգարումէ կ'ընտանգներու մերձ կը գտնուին իբր աչացու :
Մինչ անհաւոր հոգին Աստուած, կարծես զանոնք անտես ըլած :
Իր յամբաքայլ Արդարութեան անքննելի և սրբազան
Անդարձ վճռոցն համեմատ թոյլ է տուած երթալ անգամ
Ո՛հ, գահալէժ եղերք մահու ուսկից զերծել չէ կար մարդու :
Բայց ոչ այնպէս նա վարուեցաւ ինձ աղախոյս հետ՝ ոչ բընաւ :
Այլ գերադոյն իր գըլթութեան առ ի ցոյց տալ յատուկ նըշան :
Ձիս միայնակ ընտրեց իբրեւ սիրուն զաւակ, ո՛հ, ինչ պարզ և
Ու հայրական անմահ գըլթով ուղղել հոգիս յիւր սուրբ գործ :

(Պիտի շարունակուի)

նական յայտագրերը որոյ ընդհանուր սկզբունքները կեդրոնական ժողովոյ վաւերացման ենթարկելէ յետոյ կը գործադրէ :

Յօդ. ԻԵ. Տնօրէն ժողովը հասոյթի նոր արդիւնքի մը գիւծելէ կամ Պիւճէէն դուրս ծախք մը ընելէ յանձն, կեդրոնական ժողովոյ հաւանութիւնը պարտի առնուլ, բայց ստիպողական պարագաներու մէջ կրնայ ազատութեամբ գործել պատասխանատուութիւնը իւր վրայ առնելով :

Յօդ. ԻԶ. Տնօրէն ժողովը երեք տարի պաշտօն կը վարէ և անդամներն վերընարելի են :

ԴԻԻԱՆՔ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Յօդ. ԻԷ. Կեդրոնական ժողովը ունի նաեւ չորս դիւան, իւրաքանչիւր 5 անդամէ բաղկացեալ : 1. Կրթական, 2. Ելմտական, 3. Օրէնսդրական, 4. Նախաքննիչ, սոյն դիւանները կը քննեն իւրենց յանձնուած խնդիրներն և կը քննարկուին առ Կեդրոնական ժողովը :

Յօդ. ԻԸ. Ամեն տարեկան չրջանի վերջ կեդրոնական ժողովը 3 անդամներէ յանձնաժողով մը կ'ընտրէ, Տնօրէն ժողովոյ հաշիւներն և նքատուկին վիճակը, ինչպէս նաեւ քուէարկեալ ելմտացոյցին ճշդիւ գործադրուած լինելը քննելու համար :

ԳԱՆՁԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. ԻԹ. Տնօրէն ժողովը ընկերութիւնէ դրամն ապահով ամեն մէջ պարտի զետեղելի շահեցումն :

Յօդ. Լ. Երբ իւր քովը հաւաքած դրամը 20 տոկոս հասնի, ընկերութեան Գանձապետը պարտաւոր է յանձնել դայն դրամապահին :

Յօդ. ԼԱ. Գանձապետը մինչև 100 տոկոս օսմանեան իւր քով կը պահէ առ ձեռն գործածութեանց համար, հաւաքեալ դրամը դրամապահին յանձնելէ յառաջ ընկերութեան ծախուց համար գործածել ներքին չէ :

Յօդ. ԼԲ. Դրամապահէն առնուելիք դրամոյ մասին Կեդրոնական ժողովոյ Նախագահին, Տնօրէն ժողովոյ Ատենապետին և Գանձապետի միաբան ստորագրութիւնը կարեւոր են :

Յօդ. ԼԳ. Ընկերութեան դրամական հասոյթէն առ նուազ 20 0/0 պահեստ կը մնայ :

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. ԼԴ. Ներքին կանոնագիր մը զոր կը խմբագրէ Կեդրոնական ժողովը, կը գծէ բոլոր այն տրամադրութիւններն որք վերաբերութիւն ունին յիշեալ յօդուածներուն գործադրութեան եղանակին, և որք հիմնական կանոնագրի պէս անհրաժեշտ գործադրութեան զօրութիւն ունին :

ՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼՈՒՇՈՒՄՆ

Յօդ. ԼԵ. Եթէ ընկերութիւնը լուծուի, Հայոց ազգային երեսփոխանական ժողովը իրաւունք ունի տեղ լինել նորա բոլոր ստացուածոց զօր կը յատկացնէ Հայաստանի և Կիլիկիոյ Հայ մանկուոյն կը թուրքեան առանց կրօնական խտրութեան :

Յօդ. ԼԶ. Սոյն կանոնագրերը վերաքննելի է թիւ աւանդէ 3 տարի վերջը, սակայն ստիպողական պարագայից մէջ Տնօրէն ժողովը և կամ 20 Խորհուրդանք կրնան բարեփոխութիւններ առաջարկել Կեդրոնական ժողովոյ :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՄԻԱՅՆԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՅ ՀԱՅՈՅ

Գեղադրութիւն Հայկական, դրութիւն

Գովէի Վախճանի ու Գեղարարի մէջ ամփոփուած :

Հեղինակին բաղմունքն աշխատութեամբ, մեծ խընամբով և մաքուր վիճակով եւ պատրաստութեամբ սոյն գեղադրութեան տեսարաններու Ա. և Բ. արդէն հրատարակելու և միւսներն ալ մամուլ տակ են :

Այս տեսակ օգտակար գործ մը որ իւր տեսակին մէջ առաջին անգամ ըստ կը տեսնուի ազգային հաստատութեան մը ձեռքով, թէ՛ գիւրուոյց եղանակաւ, թէ՛ գրքերու վայելչութեամբ և թէ՛ գնոյն ածանոթեամբ արժանի է որ մեծ գնոյն ամեն ազգային վարժարանաց մէջ, Խորարանչիւր տետրը կը քննարկուի 24 Եւ իւր մէջ կը պարունակէ գեղադրական ծանօթութիւններ և հրահանգներ ի պատու ուսուցչաց :

Հատին գինն է 30 փարայ արծաթ դրոյնաց և 400 Ե աւելի առնողներու համար մանաւոր գեղջ կը լըլուի : Այլ գրողներու է Միայեալ ընկերութեան գրատես :

Կալը Կ. Պօլիս, Ղարաթա, Կիօջէ օղու խան թիւ 13 : Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց կնիքը Հիւրող օրինակները անվաւեր են :

Մեր պատուական հայրենակից Մեծ. Պ. Գ. Յ. Բաբաղեան, որ իր կենաց մեծ մասը Եւրոպայ անցուցած է, և մերթ քնդ մերթ իր հայրենիքն Զմիւռնիա կ'այցելէր, և որոյ վերջին անգամ ըրած այցելութեան առթիւ տարիի մը մօտ ժամանակ զինքն այս անգամ կրկին Եւրոպա վերադառնալու համար անցեալ երկուշաբթի ընկերութեամբ իւր աղետալից Տիկնոյ խտրական շոգենաւով փաղաքէս մեկնեցաւ ի Պօլիս, ուր մտադիր է 15 օրի չափ մնալ. և յետոյ շարունակել իւր ուղևորութիւնն Իտալիա, Գերմանիա, Գաղղիա և վերջապէս յԱնգլիա հաստատել իւր բնակութիւնն : Մեծ. Պ. Գ. Յ. Բաբաղեանի ուսումնական տաղանդն, աղքատիական ճշմարտագիտական քաղաքավարական չքնաղ վարմունքն կատարելապէս սիրելի հանդիսացուցած են զինքն ոչ միայն իւր հայրենակցայն, այլ նաեւ բոլոր այն օտարազգի երևելի անձանց որք նորա ծանօթութիւնն կը վայելեն :

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Կ. Պօլսոյ ազգային թերթերն կը գրուեն թէ՛ Տիկին Նէվզէտ Պ. Խօրասանձեան վերջին օրերս իւր մահկանացուն կնքած է ի հասակի 60 ամաց : Տիկին Նէվզէտ իւր առաքինազարդ բաղձադիմի շնորհօքն Հայ իգական սեռին փառքն ու պարծանքն եղած էր, մանաւանդ նոցա օրինակ և տիպար առաքինութեան խմբագրութիւնն իսկ հանգուցելոյն սիրելի զաւակաց հետ ցաւակից սրտիւ կ'ողբայ սոյն մեծ կորուստին վրայ, և երկնային սուրբ մարմարութիւն կը մաղթէ բոլոր սիրելեաց և ազգականաց նորին : որոց ինչպէս նաեւ ամեն ճշմարտ Հայոց սրտին մէջ կենդանի կը մնան հանգուցելոյն պատուական բարեմասնութեան յիշատակներն, որոց յայտարար արգիւնքն են իւր սիրելի զաւակաց կատարեալ դաստիարակութիւնն :

ՏԵՂԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐԷՐ

Տարիի մը չափ է որ մեր թաղապետութեան Ա. շրջանին քաղաքին կազմի լուսաւորութեան ընկերութեան հետ չընկալուի համաձայնիլ, սոյն շրջանակի պատկանեալ թաղերու կազմի լուսաւորութեան վերջուած և անոնց տեղ բէթրօլի լապտերներ, և այն ոչ գոհացուցիչ կերպիւ կը փլվլային, և որոց նսեմութեան շնորհիւ առաջակութիւնը գրեթէ ամեն գիշեր անպակաս կը գործուէին :

Մեծ ուրախութեամբ կ'իմանամք այժմ որ մեր ընդհանուր կառավարիչ Ն. Վսեմութիւն բարձր. Միտհատ բաշայի շնորհիւ յիշեալ անհամաձայնութիւնն վերացուելով, ընկերութիւնն հինգ տարուան համար հաստատուած օրինաւոր պայմաններու ներքեւ վերստին պիտի սկսի իւր կազմի լապտերներով լուսաւորել մեր փողոցներն, միանգամայն և լապտերաց թիւը 1000ի բարձրացնելով, ընկերութիւնն սոյն թիւը իսկ աճեցնել յօժարափոյթ է՝ եթէ մեր երկու թաղապետութեանց հասոյթն ներքն :

Համայն հաստատութիւնն իւր մեծ և խորին շնորհակալութիւնն կը յայտնէ մեր բարձր. կուսակալին սոյն կարեւոր տնօրէնութեան համար, որ նորին Վսեմութեան վարչական վերալինող մեծ տաղանդի բաղմունքիւ արդիւնքներուն կարգը կը դասուի :

Այսչափ երկաթուղոյն գլխաւոր Տեսուչներէն մին սըր Ալէքանդր Պօրթուիք անցեալ շաբաթ քաղաքս ժամանելով ընկերութեամբ բարձրագոյն կուսակալին և յիշեալ երկաթուղոյ գլխաւոր պաշտօնեայ Պ. Բուրաշերի Այտրի և Սարայքէյի միջով պար կողմանքն, և նոր շինուելիք գծին երկու ծայրերու տեղուանքն տեսնելու գնացին :

Ճաւախէ քսել որ կուսակալութեան կողմէ ի գործ դրուած հսկողութեանց և ջանից հակառակ քաղաքիս և շրջակայից մէջ ատենատեսն

աւագութիւնը և սպանութիւնը անպակաս են : Աւելի անգու մի օյներ և առաւել հսկողութիւնը հարկաւ կարող պիտի լինին այսպիսի եղանակով օրնութեանց առաջ անուր : Սրբէն կ'իմանամք որ Նարը քէօյի եղեւնագործութեան մասին, զոր մեր նախընթաց թերթով մանրամասն նկարագրած էինք, մի քանի կասկածելի տեղեր, որ գիւղի բնակչաց դասուն կը վերաբերին, ձեռք անցնելով ծանր հարցափորձի ներքեւ գրուած են :

Երկրաշարժի ցնցումներն բոլորովն դադարած չըլլալով, երբեմն թեթեւ երբեմն բաւական զօրաւոր կերպիւ կը շարունակուին : Յուլիս 17ին առաջին սաստիկ գետնաշարժն : որ քաղաքին պատմական հնախօսութեանց համեմատ դարէ ի դար շարունակական չըլլան մի ունենալ կ'երևի, և ամեն մէկ դար գործած մեծամեծ աւերումներն մեզ յիշել կուտայ, այս անգամ ևս ըրած մանրակային զոհերէ զատ չենք տեսնել տեղ տեղ անհազիւն աւերումներ տեղ տեղ նոստաւուածքներ և այլն գործեց :

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ

ԱՅԻՅԻ : Պնդեալ Կօթնեկի մէջ 95 կողովական մասունք եղան ի գին 230—240 դրուչի չէքին, ըստ տեսակին : իսկ վերջին Կօթնեկիս մէջ եղած վաճառմունքն են 16 կողով talequale, ի գին 202—220 դրուչի չէքին :

ԲԱՆԱԿԱՆ : Բանուած և չբանուած ապրանք 9000 կենդինարի վաճառմունք կ'ընեն 53—114 դրուչ կենդինարն ըստ տեսակին :

ԲՈՒՐԴ : Վաճառմունք կ'ընեն 350 կենդինար ի գին 320—400 ըստ արժանեաց :

ԹՈՂԻՂ : Գինեքն ամեն տարուանէ անսովոր կերպիւ բարձր են ի քաղաքս նսեմութեան հնձոց : վերջին անձրևներն ևս առաւել զմեռու առիթ եղան :

ԵՄԵՆՈՒՅՈՒՄ

ԴԵՂԱՐԱՆ ԵՍՈՒՅ ՅԱՆԱԿԱՆ

Իզմիր Պատմական փողոց երկաթուղիի կայարանին դիմաց թիւ 17 :

Ներկայիս կը յայտարարեմ արգոյ հասարակութեան քե Անգղիական Եւ Բարբի ամեն կերպ նոր եւ ընտիր տեսակներէ մարութ կեղեր բերել տուած եմ : Պետք ունեցողներն կարող են ստանալ խիստ աճան գինեով : Նաեւ Գեղարանի մէջ բոլորական այցելութիւնը կըլլան ամեն պետք ունեցող անձներու : Գեղարան յաճախող բոլորներն են պարտաւոր թագաւոր վարդան, Մ. Խորհրդանի Նաքի, Մ. Նիքօլայի եւ Ա. Վրանիտի : Երաւայից համար կարեւոր յօդուածներն կը գտնուի Զ. Ինքերիի բանարացեալ կար, lait condensé, եւ գտնուած, մարութ առանձնակ ջլան իւղ huile de soie de Morue : Ստացող փորձով պիտի իմանան դեղերուս լաւութիւնն եւ մեծապէս գն պիտի լինին :

ԵՍՈՒՅ ՅԱՆԱԿԱՆ

Պարոն Ալլիօլա զտուութեանց և դպրութեանց գիշերօթիկ դպրոց մի բացած է ի Պիճա, ուր արտաքին աշակերտներ ևս պիտի ընդունի : Բնաւանդի հայրերը կը հրաւիրուին յիշեալ հաստատութիւնն օգուտ քաղելով իրենց զաւակները իրկին վստահութեամբ, հաստատ ըլլալով թէ այսպիսի արժանաւոր Տեսուչի մը խնամք ներքեւ խիստ ընտիր դաստիարակութիւն մը ստանան :

English Commercial School

Արձակուրդի օրերուն լրանալէն զինի սոյն դպրոցն կրկին պիտի բացուի առաջիկայ Սեպտեմբեր ամսոյ 8—20ին :

Ուսուցիչ պաշտօնեայք 14 անձինք են, որոցմէ 3ը Անգղիերէն լեզուի ուսուցիչք են և ներքին Սոյն առաւելութիւնն հարկաւ մեծապէս օգտակար պիտի լինի մեր աշակերտաց Անգղիերէն լեզուի ուսման մէջ զարգանալու :

Վ. Զ. Պէրքլըր

Տէր Լրագրոյս,

Պ. Լ. Կ. Պալատարան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՅՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ